

ASIA

Luonnonsuojelulain (9/2023) mukainen lupa rauhoitettujen rupimanterin ja manterin suojelua (70 §) koskevista säännöksistä.

HAKIJA

Etelä-Savon ELY-keskus

VIREILLETULO

13.3.2025

HAKEMUS

Etelä-Savon ELY-keskus hakee lupaa poiketa rupimanterin (*Triturus cristatus*) ja manterin (*Lissotriton vulgaris*) rauhoitusmääräyksistä rupimanterin tunnetun esiintymispaikan seurantaan ja uusien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen selvittämiseen Etelä-Savon alueella.

Rupimanteri on uhanalaisuusluokituksestaan erittäin uhanalainen, erityisesti suojeltu laji ja EU:n luontodirektiivin IV-liitteen laji. Manteri on luokiteltu elinvoimaiseksi lajiksi. Rupimanteri ja manteri ovat luonnonsuojelulailla rauhoitettuja lajeja, jolloin on kiellettyä mm. yksilöiden tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisalueilla, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsyklin kannalta tärkeillä paikoilla (LSL 70 §).

Lupaa kartoitukseen haetaan aikavälille 5.5.2025 – 31.8.2025. Luvan käyttäjiä ovat luonnonsuojeluasiantuntijat Marika Lax, Juho Kolehmainen ja Alina Kiiskinen sekä muut heidän tai Etelä-Savon ELY-keskuksen vastuulla olevat henkilöt.

Rupimanterin esiintymistä selvitetään tiedossa olevan esiintymän lisäksi potentiaalisilla lammilla tai lammikoilla Etelä-Savon alueella. Inventoinnin aikana voi haaviin joutua myös mantereita, joten lupaa haetaan poiketa myös sen rauhoitusmääräyksistä. Rupimanterin inventointia tehdään Ympäristöministeriön julkaiseman oppaan (Saarikivi, j. 2017: Rupilisko (*Triturus cristatus* Laurenti, 1768) ohjeiden mukaan vaarantamatta inventoitavan lajin ja muiden lajien säilymistä alueella.

Aikuisten rupimantereiden inventointiin käytetään keväällä lisääntymisaikaan ensisijaisesti kiikareita ja tarvittaessa haavia. Toukkien inventointi tehdään kesällä haavimalla. Inventointiin ei käytetä pyydyksiä ja yksilöt vapautetaan välittömästi tunnistamisen jälkeen, joten häirintä on lyhytkestoisista. Rupimanterin havainnot tallennetaan LajiGIS-järjestelmään.

POHJOIS-SAVON ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU JA PERUSTELUT

Pohjois-Savon ELY-keskus myöntää luvan poiketa luonnonsuojelulain (09/2023) rauhoitettuja eliölajeja koskevista säännöksistä (70 §).

1. Lupa koskee hakemuksen mukaista kartoitusta tunnetun esiintymispaidan seurantaan ja uusien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen selvittämiseen Etelä-Savon alueella.
2. Inventointi tulee tehdä hakemuksen mukaisesti kiikaroimalla tai haavimalla. Inventointiin ei käytetä pyydyksiä. Lajimääritys tehdään maastossa ja yksilöt vapautetaan välittömästi pyydystämispaikalle, jolloin häirintä jää lyhytaikaiseksi.
3. Lupaa saavat käyttää Marika Lax, Juho Kolehmainen ja Alina Kiiskinen sekä muut heidän tai Etelä-Savon ELY-keskuksen vastuulla olevat henkilöt.
4. Lupa on voimassa 31.8.2025 saakka.
5. Luvan mukaista toimintaa harjoitettaessa lupapäätös tai sen jäljennös on pidettävä mukana (esimerkiksi mobiililaitteessa) ja näytettävä pyydettyäessä.
6. Hakijan tulee raportoida ELY-keskukselle luvan käytöstä 31.12.2025 mennessä. Raportoinnissa tulee ilmetä tiedot kartoitusalueiden sijainneista ja lajin havaituista esiintymispaikoista.
7. Pohjois-Savon ELY-keskus voi peruuttaa luvan kokonaan tai osittain, mikäli hakija ei noudata luvan ehtoja tai harjoittaa toimintaa, jota tämä lupa ei kata.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Rupimanteri ja manteri ovat luonnonsuojelulailla rauhoitettuja lajeja, jolloin kiellettyä on yksilöiden tahallinen tappaminen tai pyydystäminen; pesien sekä munien ja yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen sekä yksilöiden tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänsyklinin kannalta tärkeillä paikoilla. Rupimanteri on lisäksi erityisesti suojeltava ja EU:n luontodirektiivin liitteen IV laji.

Luonnonsuojelulain 83 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa 70 §:ssä, jos siitä ei ole häirtää eliölajin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai sen saavuttamiselle. EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajien osalta on lisäksi vaatimuksena, että asialle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua ja poikkeus on tarpeen jostakin seuraavista syistä:

- 1) luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelemiseksi tai luontotyyppien säilyttämiseksi;
- 2) erityisen merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi, jotka koskevat viljelmiä, karjankasvatusta, metsiä, kalataloutta tai vesistöjä taikka muuta

omaisuutta;

3) kansanterveyttä tai yleistä turvallisuutta koskevista taikka muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle;

4) näiden eliölajien tutkimus- ja koulutus-, uudelleensijoittamis- tai uudelleenistuttamistarkoituksessa taikka näiden tarkoitusten kannalta tarvittavien lisääntymistoimenpiteiden vuoksi, mukaan lukien kasvien keinotekoinen lisääminen.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen näkemyksen mukaan lupa EU:n luontodirektiivin IV-liitteen lajin osalta voidaan myöntää kohdan 1) luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelemiseksi tai luontotyyppien säilyttämiseksi. Erityisesti suojeltujen lajien ja direktiivilajien esiintymisestä tulee maanomistajalle luonnonsuojelulain mukaisia rajoitteita. Maanomistajien oikeusturvan vuoksi määräykset tulee tehdä luotettavasti. Hakemuksessa kuvattuun inventointiin ei siten ole muuta tyydyttävää ratkaisua.

Hakemuksen mukainen rupimanagerin inventointi lisää tietoa lajin esiintymisestä Etelä-Savon alueella. Tiedossa olevat lisääntymis- ja levähdyspaikat voidaan ottaa huomioon maankäytössä ja niille voidaan tarvittaessa tehdä luonnonsuojelulain mukainen rajauspäätös. Samalla saadaan tietoon myös mahdolliset elinympäristön kunnostustarpeet, joita pyrkii edistämään osana HELMI-elinympäristöohjelmaa. Rupimanageri-selvityksen ei katsota haittaavan lajin suotuisan suojelutason saavuttamista tai säilyttämistä, joten Pohjois-Savon ELY-keskuksen näkemyksen mukaan luonnonsuojelulain 83 §:n mukaiset perusteet poikkeamiselle ovat olemassa.

Pohjois-Savon ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §:n nojalla päättänyt, että tämä päätös pannaan täytäntöön lainvoimaa vailla olevana. Rupimanageri-kartoitus on perusteltua päästä tarvittaessa aloittamaan ennen kuin päätös on saavuttanut lainvoiman. Päätöksen täytäntöönpanoa ei voida sen luonteen ja tutkimuksellisen intressin vuoksi lykätä.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 69 §, 70 §, 75 § 77 §, 78 §, 83 §.

Valtioneuvoston asetus luonnonsuojelusta (1066/2023) 6 §, 7 §, 8 §, 9 §, liitteet 6 ja 7.

Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025 (794/2024).

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) 122 §.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

2.5.2025

ALLEKIRJOITUKSET

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt luonnonsuojelun ylitarkastaja Toni Nevalainen ja ratkaissut johtava asiantuntija Antti Lammi.

JAKELU JA SUORITEMAKSUT

Päätös hakijalle sähköisesti.

Luonnonsuojelua edistäviin tutkimuksiin myönnettävät poikkeukset ja luvat ovat maksuttomia.

LIITTEET

Valitusosoitus

TIEDOKSI

Ympäristöministeriö (sähköisesti)
Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)
Etelä-Savon luonnonsuojelupiiri ry (sähköisesti)

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on julkaistava luonnonsuojelulain (9/2023) nojalla tekemänsä päätökset internetsivuillaan. Internetissä julkaistava päätös saa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 16 §:n 3 momentin estämättä sisältää sijaintitietoja.

Liite Pohjois-Savon ELY-keskuksen tekemään päätökseen

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen ja oikeudenkäyntimaksu

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla. Kirjallisesti tehtävä valitus on osoitettava Itä-Suomen hallinto-oikeudelle. Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu **270 euroa**, ellei valittaja tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 7–9 §:n nojalla vapaudu maksuvelvollisuudesta.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Kun kyse on saantitodistusta vastaan toimitetusta päätöksestä, tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin päätös on lähetetty postitse tavallisella kirjeellä, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä siitä, kun päätös on annettu postin välitettäväksi. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä. Valituksen on oltava perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituksen toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa Itä-Suomen hallinto-oikeudelle. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallinto-tuomioistuimet>. Omalla vastuulla valituskirjelmä liitteineen voi myös lähettää postitse, lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituskirjelmä ja sen liitteet

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan lailinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle. Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessi-osoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Itä-Suomen hallinto-oikeuden yhteystiedot

käyntiosoite	Minna Canthin katu 64, 70101 Kuopio
postiosoite	PL 1744, 70101 Kuopio
faksi	029 564 2501
sähköpostiosoite	ita-suomi.hao@oikeus.fi
puhelinvaihe	029 56 42501
aukioloaika	klo 8 - 16.15